

HRVATSKI SABOR

3144

Na temelju članka 88. Ustava Republike Hrvatske, donosim

ODLUKU

O PROGLAŠENJU ZAKONA O IZMJENAMA I DOPUNAMA OBITELJSKOG ZAKONA

Proglašavam Zakon o izmjenama i dopunama Obiteljskog zakona, kojega je Hrvatski sabor donio na sjednici 3. listopada 2007. godine.

Klasa: 011-01/07-01/143
Urbroj: 71-05-03/1-07-2
Zagreb, 10. listopada 2007.

Predsjednik
Republike Hrvatske
Stjepan Mesić, v. r.

ZAKON

O IZMJENAMA I DOPUNAMA OBITELJSKOG ZAKONA

Članak 1.

U Obiteljskom zakonu (»Narodne novine«, br. 116/03., 17/04., 136/04.) u članku 85. riječ: »donatora« zamjenjuje se riječju: »darivatelja«.

Članak 2.

Članak 86. mijenja se i glasi:

»(1) Iznimno, majčin muž može osporavati očinstvo djeteta rođenog za vrijeme trajanja braka ili tijekom tristo dana od prestanka braka, ako je dijete začeto uz medicinsku pomoć sjemenom druge osobe bez ovjerovljenoga muževa pristanka.

(2) Žena koja je dijete rodila, koje je začeto jajnom stanicom druge žene, ima pravo osporavati majčinstvo ako je do oplodnje uz medicinsku pomoć došlo bez njezinoga ovjerovljenog pristanka.

(3) Žena čijom jajnom stanicom je dijete začeto bez njezinoga ovjerovljenog pristanka ima pravo osporavati majčinstvo ženi koja ga je rodila ako istodobno traži da se utvrdi njezino majčinstvo.

(4) Tužba radi osporavanja očinstva može se podnijeti u roku šest mjeseci od dana saznanja da je do začeća došlo na način iz stavka 1. ovoga članka, a najkasnije do navršene sedme godine života djeteta.

(5) Ako muž prije rođenja djeteta sazna da je do začeća došlo na način iz stavka 1. ovoga članka, tužbu radi osporavanja očinstva može podnijeti u roku šest mjeseci od dana rođenja

djeteta.

(6) Tužba iz stavka 2. ili 3. ovoga članka može se podnijeti u roku šest mjeseci od dana saznanja da je do začeća došlo oplodnjom uz medicinsku pomoć, a najkasnije do navršene sedme godine života djeteta.

(7) Ako žena koja je dijete rodila ili žena čijom jajnom stanicom je došlo do začeća na način iz stavka 2. ili 3. ovoga članka sazna prije rođenja djeteta da je došlo do začeća oplodnjom uz medicinsku pomoć, tužbu može podnijeti u roku šest mjeseci od dana rođenja djeteta.«

Članak 3.

U članku 107. iza stavka 2. dodaje se novi stavak 3. koji glasi:

»(3) Sud će u izvanparničnom postupku na prijedlog djeteta ili posvojenog djeteta, bivšega roditeljevoga izvanbračnog druga, odnosno bivše maćehe ili očuha, donijeti odluku o susretima i druženju djeteta s navedenim osobama, uzimajući u obzir dobrobit djeteta.«

U dosadašnjem stavku 3., koji postaje stavak 4., iza brojke: »2.« dodaju se riječi: »i 3.«.

Članak 4.

Članak 126. mijenja se i glasi:

»(1) Posvojitelj može biti osoba u dobi od najmanje 21 godine, a starija od posvojenika najmanje 18 godina.

(2) Ako postoje osobito opravdani razlozi posvojitelj može biti i osoba mlađa od 21 godine.«

Članak 5.

U članku 141. stavak 6. mijenja se i glasi:

»(6) U maticu rođenih djeteta matičar će upisati bilješku o izvršenom posvojenju uz napomenu da se na temelju tog upisa više ne izdaju isprave.«

Iza stavka 6. dodaje se novi stavak 7. koji glasi:

»(7) Nakon toga matičar će izvršiti novi temeljni upis činjenice rođenja, sukladno podacima iz stavaka 1. i 2. ovoga članka.«

Dosadašnji stavak 7. postaje stavak 8.

Članak 6.

U članku 186. iza stavka 3. dodaje se stavak 4. koji glasi:

»(4) Skrbnik ne može u ime i za račun štíćenika sklopiti ugovor o dosmrtnom uzdržavanju.«

Članak 7.

Članak 207. mijenja se i glasi:

»Osobe iz članka 206. ovoga Zakona međusobnom uzdržavanju pridonose prema svojim mogućnostima i potrebama uzdržavane osobe, uz uvjete i na način predviđen ovim Zakonom.«

Članak 8.

U članku 208. dodaju se stavci 2. i 3. koje glase:

»(2) Ovlaštenici prava na uzdržavanje mogu se odreći već stečenih prava po osnovi uzdržavanja, odnosno mogu s njima raspolagati na neki drugi način.

(3) Odredba iz stavka 2. ovoga članka ne primjenjuje se na uzdržavanje maloljetne djece ili djece nad kojima roditelji ostvaruju roditeljsku skrb nakon punoljetnosti.«

Članak 9.

U članku 209. dodaju se stavci 2., 3. i 4. koji glase:

»(2) Roditelj koji nije uzdržavao svoje dijete koje s njim ne živi u obiteljskoj zajednici, a bio je dužan to učiniti, dužan je djetetu isplatiti naknadu za uskraćeno uzdržavanje i unatrag od nastanka toga prava pa do podnošenja tužbe.

(3) Tražbina djeteta iz stavka 2. ovoga članka prema roditelju koji ga nije uzdržavao, zastaruje za vrijeme od 5 godina od dana nastanka obveze.

(4) Smatra se da je obveza uzdržavanja za pojedini mjesec nastala koncem mjeseca za koji je uzdržavanje trebalo dati.«

Članak 10.

Članak 210. mijenja se i glasi:

»(1) Roditelji su dužni uzdržavati punoljetno dijete koje se školuje u srednjoj školi odnosno pohađa sveučilišni ili stručni studij u skladu s posebnim propisima, te redovito i uredno ispunjava svoje obveze.

(2) Punoljetno dijete koje je završilo obrazovanje iz stavka 1. ovoga članka, a ne može se zaposliti roditelji su dužni uzdržavati godinu dana nakon prestanka obrazovanja.

(3) Punoljetno dijete koje zbog bolesti, mentalnog ili tjelesnog oštećenja nije sposobno za rad, roditelji su dužni uzdržavati dok ta nesposobnost traje.

(4) Roditelj djeteta iz stavka 1. ovoga članka ima pravo od djeteta, nadležnih tijela i pravnih osoba tražiti i dobiti podatke o djetetovom obrazovanju odnosno zaposlenju.

(5) Smatra se da se da učenik, odnosno student redovito i uredno ispunjava svoje obveze i kad zbog opravdanih razloga (trudnoće, bolesti i sličnih razloga) nije uspio ispuniti obveze tekuće školske, odnosno akademske godine.«

Članak 11.

Iza članka 212. dodaju se članci 212.a do 212.c koji glase:

»Članak 212. a

(1) Ako je pravo na uzdržavanje djeteta iz članka 210. ovoga Zakona utvrđeno ovršnom ispravom, roditelj može tužbom tražiti da se utvrdi prestanak njegove obveze uzdržavanja na temelju te isprave čim prestanu pretpostavke za uzdržavanje djeteta.

(2) U presudi kojom prihvaća tužbeni zahtjev iz stavka 1. ovoga članka sud će po službenoj dužnosti kao dan prestanka prava na uzdržavanje utvrditi dan podnošenja tužbe ili koji drugi dan poslije toga dana ako nađe da je ona prestala toga dana.

(3) U parnici iz stavka 1. ovoga članka ili u posebnom postupku osiguranja sud može na prijedlog roditelja donijeti privremenu mjeru o zabrani naplate uzdržavanja na temelju ovršne isprave kojom je ono određeno do pravomoćnog okončanja spora. Ta se zabrana može odnositi samo na prisilne naplate pojedinih tražbina za uzdržavanje nastalih nakon dana podnošenja tužbe, s time da sud kao dan na koji se odnosi zabrana može odrediti i koji kasniji dan.

(4) Na temelju privremene mjere iz stavka 3. ovoga članka sud koji provodi ovrhu određenu radi naplate tražbine za uzdržavanje na temelju ovršne isprave iz stavka 1. ovoga članka

odgodit će na prijedlog roditelja ovrhu do pravomoćnog dovršetka parničnog postupka pokrenutog tužbom iz stavka 1. ovoga članka, odnosno do ukidanja privremene mjere prije toga, i to samo radi naplate pojedinih tražbina na koje se zabrana iz privremene mjere odnosi. (5) Nakon pravomoćnosti presude kojom je utvrđen dan prestanka obveze za uzdržavanje, na temelju ovršne isprave kojom je utvrđena ta obveza može se tražiti ovrha samo radi naplate tražbina nastalih do toga dana.

Članak 212.b

(1) Ako je pravo na uzdržavanje djeteta iz članka 210. ovoga Zakona utvrđeno ovršnom ispravom, roditelj može tužbom predložiti da sud odlukom utvrdi njegovu smanjenu obvezu uzdržavanja čim nastanu okolnosti uslijed kojih je do toga došlo. U toj tužbi roditelj je dužan naznačiti smanjeni iznos za koji smatra da ga je još uvijek dužan plaćati.

(2) Ako nađe da je prijedlog za smanjenje obveze uzdržavanja u cijelosti ili djelomično osnovan, sud će u presudi kojom će odlučiti o tužbi iz stavka 1. ovoga članka po službenoj dužnosti izreći koliko je roditelj dužan plaćati za uzdržavanje u smanjenom iznosu, i to od dana podnošenja tužbe ili kojeg drugog dana poslije toga dana, ili će taj prijedlog u cijelosti odbiti kao neosnovan.

(3) U parnici iz stavka 1. ovoga članka ili u posebnom postupku osiguranja sud može na prijedlog roditelja donijeti privremenu mjeru o zabrani naplate određenog dijela uzdržavanja na temelju ovršne isprave kojom je ono određeno do pravomoćnog okončanja spora. Ta se zabrana može odnositi samo na prisilne naplate pojedinih tražbina za uzdržavanje nastalih nakon dana za koji je u tužbi predloženo da se utvrdi kao dan smanjenja obveze za uzdržavanje, s time da sud kao dan na koji se odnosi zabrana može odrediti i koji kasniji dan.

(4) Na temelju privremene mjere iz stavka 3. ovoga članka sud koji provodi ovrhu određenu radi naplate tražbine za uzdržavanje na temelju ovršne isprave iz stavka 1. ovoga članka odgodit će djelomično na prijedlog roditelja ovrhu do pravomoćnog dovršetka parničnog postupka pokrenutog tužbom iz stavka 1. ovoga članka, odnosno do ukidanja privremene mjere prije toga, i to samo radi naplate dijelova pojedinih tražbina na koje se zabrana iz privremene mjere odnosi.

(5) Nakon ovršnosti presude kojom je utvrđeno da je roditelj dužan plaćati uzdržavanje od određenoga dana u smanjenom iznosu, ovrha se radi naplate uzdržavanja prema ovršnoj ispravi iz stavka 1. ovoga članka može tražiti samo za vrijeme do dana na koji se odnosi ta presuda.

Članak 212.c

(1) Roditelj koji je davao uzdržavanje i nakon podnošenja tužbe iz članka 212.a i 212.b ovoga Zakona na temelju ovršnih isprava iz članka 212.a stavka 1. i članka 212.b stavka 1. ovoga Zakona ima pravo na povrat vrijednosti neosnovano danog uzdržavanja ako njegova tužba bude prihvaćena.

(2) Roditelj može zahtjev za povrat vrijednosti danog uzdržavanja istaknuti u posebnoj tužbi.«

Članak 12.

U članku 214. dodaje se stavak 4. koji glasi:

»(4) Odredbe članka 212.a do 212.c. ovoga Zakona na odgovarajući se način primjenjuju i na obvezu maćehe ili očuha da uzdržavaju maloljetnog pastorka.«

Članak 13.

Članak 215. mijenja se i glasi:

»(1) Punoljetni pastorka je, pod uvjetima iz članka 214. stavka 1. i 2. ovoga Zakona, dužan uzdržavati maćehu odnosno očuha, ako su ga maćeha ili očuh uzdržavali ili se brinuli o njemu dulje vrijeme.

(2) Odredbe članka 212.a do 212.c. ovoga Zakona na odgovarajući se način primjenjuju i na obvezu punoljetnog pastorka da uzdržava maćehu i očuha.«

Članak 14.

Članak 216. mijenja se i glasi:

»(1) Ako roditelj ne uzdržava dijete, baka i djed po tom roditelju dužni su ga uzdržavati prema odredbama članka 209.-211. ovoga Zakona.

(2) Odredbe članka 212.a do 212.c. ovoga Zakona na odgovarajući se način primjenjuju i na obvezu bake i djeda iz stavka 1. ovoga članka.«

Članak 15.

Iza članka 216. dodaje se članak 216.a koji glasi:

»Članak 216.a

Tužbom se uzdržavanje u slučajevima iz članka 213. do 216. ovoga Zakona može tražiti samo za vrijeme nakon njezina podnošenja.«

Članak 16.

U članku 218. dodaje se stavak 3., koji glasi:

– »(3) Bračni drug može tužbom tražiti uzdržavanje samo za vrijeme nakon njezina podnošenja.«

Članak 17.

U članku 220. stavak 2. mijenja se i glasi:

»(2) U osobito opravdanim slučajevima sud može produljiti obvezu uzdržavanja.«

Članak 18.

U članku 221. stavci 2. i 3. mijenjaju se i glase:

»(2) Pravo na uzdržavanje razvedenog bračnog druga ili bračnog druga iz poništenog braka prestaje i kad taj bračni drug zasnuje izvanbračnu zajednicu ili kad postane nedostojan tog prava ili kad prestane koja od pretpostavki iz članka 217. ovoga Zakona.

(3) Odredbe članka 212.a i 212.b ovoga Zakona primjenjuju se na odgovarajući način.«

Iza stavka 3. dodaje se stavak 4. koji glasi:

»(4) Bračni drug koji je snosio troškove uzdržavanja drugog bračnog druga i nakon prestanka obveze za uzdržavanje, odnosno nakon njezina smanjenja ima pravo na povrat vrijednosti danog uzdržavanja i za vrijeme prije podnošenja tužbe kojom je tražio da se utvrdi prestanak obveze uzdržavanja, odnosno da se ta obveza smanji.«

Članak 19.

U članku 222. dodaje se stavak 3. koji glasi:

»(3) Izvanbračni drug može tužbom tražiti uzdržavanje samo za vrijeme nakon njezina podnošenja.«

Članak 20.

Članak 224. mijenja se i glasi:

»(1) Izvanbračni drug ima pravo na uzdržavanje do godine dana od podnošenja tužbe.

(2) Odredbe članka 220. stavka 2. i 3. ovoga Zakona primjenjuju se na odgovarajući način.«

Članak 21.

U članku 225. stavci 2. i 3. se mijenjaju i glase:

»(2) Pravo na uzdržavanje izvanbračnog druga prestaje i kad taj izvanbračni drug zasnuje izvanbračnu zajednicu ili kad postane nedostojan tog prava ili kad prestane koja od pretpostavki iz članka 217. ovoga Zakona.

(3) Odredbe članka 212.a i 212.b ovoga Zakona primjenjuju se na odgovarajući način.«

Iza stavka 3. dodaje se stavak 4. koji glasi:

»(4) Izvanbračni drug koji je snosio troškove uzdržavanja drugoga izvanbračnog druga i nakon prestanka obveze za uzdržavanje, odnosno njezina smanjenja ima pravo na povrat vrijednosti danog uzdržavanja i za vrijeme prije podnošenja tužbe kojom je tražio da se utvrdi prestanak obveze uzdržavanja, odnosno da se ta obveza smanji.«

Članak 22.

U članku 226. dodaju se stavci 2. i 3. koji glase:

»(2) Otac izvanbračnog djeteta dužan je isplatiti naknadu za uskraćeno uzdržavanje iz stavka 1. ovoga članka i za vrijeme do podnošenja tužbe.

(3) Odredbe članka 212.a i 212.b primjenjuju se na odgovarajući način.«

Članak 23.

U članku 229. dodaju se stavci 2. i 3. koji glase:

»(2) Ovlaštenik prava na uzdržavanje može osobe koje su podredno dužne davati uzdržavanje u smislu odredbe stavka 1. ovoga članka tužiti tužbom koja je podnesena protiv osobe koja je prije njih dužna davati uzdržavanje, ili odvojenom tužbom.

(3) Sud će u parnici iz stavka 2. ovoga članka prihvatiti zahtjev za uzdržavanje protiv osobe podredno dužne davati uzdržavanje ako tužitelj učini vjerojatnim da osoba koja je dužna prije te osobe davati uzdržavanje nije u mogućnosti u potpunosti zadovoljiti potrebe tužitelja za uzdržavanje.«

Članak 24.

Članak 230. stavak 1. mijenja se i glasi:

»(1) Centar za socijalnu skrb nastojat će da se roditelji međusobno ili da se oni i dijete koje se redovito školuje nakon punoljetnosti nagode o visini, odnosno povećanju doprinosa za uzdržavanje djeteta uvijek kad je to moguće, vodeći računa o dobrobiti djeteta.«

Iza stavka 2. dodaje se stavak 3. koji glasi:

»(3) Nakon pokretanja parnice za uzdržavanje, sud će nastojati da se roditelji međusobno ili oni i dijete koje se redovito školuje i nakon punoljetnosti sklope sudsku nagodbu o visini,

odnosno povećanju doprinosa za uzdržavanje djeteta uvijek kad je to moguće, vodeći računa o dobrobiti djeteta.«

Članak 25.

U članku 231. stavku 3. iza riječi: »u obzir« dodaju se riječi: »njezino imovinsko stanje«, a iza riječi: »potrebe i« dodaje se riječ: »druge«.

Iza stavka 3. dodaju se stavci 4. i 5. koji glase:

»(4) Ako ocijeni da je to potrebno, sud će od osobe koja je dužna uzdržavati zatražiti da dade prokazni popis imovine uz odgovarajuću primjenu odredaba Ovršnog zakona.

(5) Ako ocijeni da je to potrebno, sud može od Ministarstva financija – Porezne uprave, Ministarstva unutarnjih poslova, Hrvatskog zavoda za mirovinsko osiguranje, Financijske agencije i drugih osoba zatražiti podatke s kojima raspolažu uz odgovarajuću primjenu odredaba Ovršnog zakona.«

Članak 26.

U članku 232. stavku 3. iza riječi: »mogućnostima« riječ: »pojednog« briše se, a iza riječi: »roditelja« dodaju se riječi: »koji ima obvezu plaćanja uzdržavanja, odnosno u skladu s povećanim potrebama djeteta«.

Dosadašnji stavak 4. mijenja se i glasi:

»(4) Ministarstvo nadležno za poslove socijalne skrbi odredit će jednom godišnje, a najkasnije do 1. travnja tekuće godine objaviti minimalne novčane iznose potrebne za mjesečno uzdržavanje djeteta, koje je dužan platiti roditelj koji ne živi s djetetom. Minimalni iznos određuje se u postotku od prosječne mjesečne isplaćene neto plaće po zaposlenome u pravnim osobama Republike Hrvatske za proteklu godinu, i to:

- za dijete do 6 godina 17% prosječne plaće,
- za dijete od 7 do 12 godina 20% prosječne plaće,
- za dijete od 13 do 18 godina 22% prosječne plaće.«

Iza stavka 4. dodaju se stavci 5. i 6. koji glase:

»(5) Ako je obveznik uzdržavanja dužan uzdržavati više djece u skladu s ovim Zakonom, obveza uzdržavanja može biti određena i u manjem iznosu od onoga u stavku 4. ovoga članka, ali tako da ne bude manja od jedne polovice iznosa iz toga stavka.

(6) Obveza roditelja koji ne živi s djetetom može biti određena i u iznosu nižem od onih iz stavka 4. i 5. ovoga članka u slučaju iz članka 211. ovoga Zakona.«

Članak 27.

Iza članka 232. dodaje se članak 232.a koji glasi:

»Članak 232.a

(1) Radi prisilne naplate novčanih iznosa za uzdržavanje ovrha se može provesti na cjelokupnoj imovini ovršenika koja može biti predmet ovrhe.

(2) Ovrha radi prisilne naplate novčanih iznosa za uzdržavanje djeteta može se provesti na cijeloj plaći ili drugom stalnom novčanom primanju roditelja, osim na iznosu koji odgovara iznosu od jedne četvrtine prosječne mjesečne isplaćene neto plaće po zaposlenom u pravnim osobama Republike Hrvatske za proteklu godinu.

(3) Ovrha na plaći i drugom stalnom novčanom primanju roditelja za uzdržavanje djeteta

provest će se prije ovrhe radi naplate svih drugih tražbina na tim primanjima neovisno o vremenu njihova nastanka.«

Članak 28.

Članak 233. mijenja se i glasi:

»Čuvanje, njega i skrb koju za maloljetno dijete ili dijete nad kojim roditelji ostvaruju skrb nakon punoljetnosti, ulaže roditelj s kojim dijete živi, vrijednosno su izjednačeni s novčanim iznosom kojeg daje za uzdržavanje roditelj s kojim dijete ne živi.«

Članak 29.

Članak 234. mijenja se i glasi:

»(1) Centar za socijalnu skrb dužan je u ime djeteta pokrenuti i voditi parnicu o uzdržavanju odnosno za povećanje uzdržavanja ako o djetetu skrbi druga fizička osoba ili pravna osoba ili ako roditelj s kojim dijete živi to pravo ne ostvaruje iz neopravdanih razloga duže od tri mjeseca od dana kad je ovršna isprava stekla svojstvo ovršnosti.

(2) Centar za socijalnu skrb dužan je u roku od petnaest dana od primitka ovršne isprave tražiti ovrhu na temelju odluke o uzdržavanju djeteta, ako to nije učinio sud u skladu s odredbom članka 350. ovoga Zakona.

(3) Centar za socijalnu skrb dužan je u roku od petnaest dana od primitka ovršne isprave zatražiti donošenje odluke o određivanju privremene mjere osiguranja na imovini roditelja obveznika uzdržavanja, ako to nije učinio sud u skladu s odredbom članka 350. ovoga Zakona.«

Članak 30.

Članak 235. stavak 1. mijenja se i glasi:

»(1) Centar za socijalnu skrb dužan je voditi očevidnik svih odluka, sudskih nagodbi i nagodbi sklopljenih u centru za socijalnu skrb o uzdržavanju maloljetnog djeteta i djeteta nad kojim roditelji ostvaruju roditeljsku skrb nakon punoljetnosti.«

U stavku 2. iza riječi: »sudskih odluka« dodaju se riječi: »i nagodbi«, a iza riječi: »o uzdržavanju« dodaje se riječ: »te«.

Članak 31.

Članak 236. mijenja se i glasi:

»(1) Sud će uputiti obveznika uzdržavanja da može u zapisnik na ročištu pred sudom, pred centrom za socijalnu skrb ili posebnom ovjerovljenom ispravom dati suglasnost da se radi naplate tražbine ovlaštenika uzdržavanja zaplijene njegova plaća, mirovina ili neko drugo slično novčano primanje, u cijelosti ili djelomice, i da se isplate obavljaju izravno ovlašteniku uzdržavanja na način određen u toj ispravi. Takva isprava izdaje se u jednom primjerku i ima pravni učinak pravomoćnog rješenja o ovrsi.

(2) Ispravu iz stavka 1. ovoga članka s učincima dostave rješenja o ovrsi poslodavcu dostavlja obveznik uzdržavanja ili ovlaštenik uzdržavanja, preporučenom poštanskom pošiljkom s povratnicom ili preko javnoga bilježnika.

(3) Isprava iz stavka 1. ovoga članka ima svojstvo ovršne isprave na temelju koje se može tražiti ovrha protiv obveznika uzdržavanja i na drugim predmetima ovrhe.

(4) Na izjavu obveznika uzdržavanja iz stavka 1. ovoga članka na odgovarajući se način

primjenjuju odredbe Ovršnoga zakona o zapljeni plaće i drugih stalnih novčanih primanja dužnika po njegovu pristanku.«

Članak 32.

Članak 237. mijenja se i glasi:

»(1) Kad centar za socijalnu skrb primi pravomoćnu sudsku presudu, rješenje o privremenoj mjeri, sudsku nagodbu o uzdržavanju djeteta, odnosno kad je sklopljena nagodba iz članka 230. ovoga Zakona, dužan je roditelja s kojim dijete živi te roditelja koji je dužan davati uzdržavanje obavijestiti u pisanom obliku o pravima i dužnostima iz uzdržavanja maloljetnog djeteta ili djeteta nad kojim roditelji ostvaruju roditeljsku skrb nakon punoljetnosti prema odredbama ovoga Zakona.

(2) U obavijesti iz stavka 1. ovoga članka centar za socijalnu skrb će roditelja s kojim dijete živi osobito:

- upozoriti da je dužan obavijestiti centar za socijalnu skrb ako obveznik plaćanja uzdržavanja ne ispunjava svoju obvezu redovito i u cijelosti, te
- da dijete ima pravo na privremeno uzdržavanje (članak 352.) ako roditelj ne ispunjava svoju obvezu uzdržavanja dulje od šest mjeseci neprekidno ili ako ne plati za šest mjeseci s prekidima unutar razdoblja od devet mjeseci.

(3) U obavijesti iz stavka 1. ovoga članka centar za socijalnu skrb će roditelja koji je dužan davati uzdržavanje osobito upozoriti:

- da je neispunjavanje obveze uzdržavanja kazneno djelo,
- na okolnost da će se djetetu osigurati privremeno uzdržavanje ako on ne bude ispunjavao svoju obvezu duže od šest mjeseci neprekidno ili ako ne plati za šest mjeseci s prekidima ukupno unutar razdoblja od devet mjeseci, kao i o pravu državnog odvjetništva da u tom slučaju traži naknadu troškova uzdržavanja.

(4) Centar za socijalnu skrb je dužan podnijeti kaznenu prijavu protiv osobe koja ne ispunjava svoju obvezu uzdržavanja na temelju ovršne isprave (sudske presude, rješenja o privremenoj mjeri, sudske nagodbe ili nagodbe iz članka 230.) u roku od 15 dana od dana saznanja da se obveza uzdržavanja ne ispunjava redovito i u cijelosti.«

Članak 33.

Članci 239. – 242. brišu se.

Članak 34.

U članku 243. ispred riječi: »Osoba« dodaje se brojka: »(1), a iza riječi: »pravomoćnom odlukom,« dodaju se riječi: »sudskom nagodbom«.

Dodaju se stavci 2. do 6. koji glase:

»(2) U parnici radi povećanja uzdržavanja sud može na zahtjev tužitelja donijeti i privremenu mjeru radi plaćanja povećanog iznosa uzdržavanja.

(3) Ako povećanje uzdržavanja traži maloljetno dijete ili dijete nad kojim se ostvaruje roditeljska skrb nakon punoljetnosti, sud može privremene mjere iz stavka 2. ovoga članka odrediti i po službenoj dužnosti.

(4) U presudi kojom povećava iznos uzdržavanja sud će utvrditi povećani iznos uzdržavanja i odrediti dan od kojega se on treba plaćati.

(5) O zahtjevu za prestanak ili smanjenje uzdržavanja sud će odlučiti prema odredbama članka 212.a i 212.b. ovoga Zakona.

(6) Pravo na plaćanje pojedinih obroka uzdržavanja stečeno prije vremena na koji se odnosi

odluka o povećanju, smanjenju ili prestanku uzdržavanja ostvarivat će se na temelju ovršne isprave kojom je utvrđeno.«

Članak 35.

Članak 244. mijenja se i glasi:

»(1) Fizička ili pravna osoba koja nije bila dužna uzdržavati, a snosila je troškove uzdržavanja neke osobe, može tužbom tražiti naknadu tih troškova od onog koji je po ovome Zakonu bio dužan davati uzdržavanje, ako su učinjeni troškovi bili opravdani.

(2) Osoba koja je podredno dužna davati uzdržavanje, a snosila je troškove uzdržavanja, ovlaštena je tražiti od osobe koja je prije nje bila dužna davati uzdržavanje naknadu onoga što je umjesto nje dala za uzdržavanje.

(3) Ako je troškove uzdržavanja djeteta snosio centar za socijalnu skrb u skladu s člankom 352. ovoga Zakona, tužbu protiv obveznika uzdržavanja podnijet će državno odvjetništvo.

(4) Centar za socijalnu skrb koji je isplaćivao privremeno uzdržavanje u skladu s odredbama ovoga Zakona dužan je u roku od tri mjeseca od pravomoćnosti odluke o privremenom uzdržavanju obavijestiti nadležno državno odvjetništvo da pokrene spor protiv obveznika uzdržavanja koji je bio dužan davati uzdržavanje, a to nije činio.

(5) Sredstva koja su utužena i naplaćena u skladu sa stavkom 3. ovoga članka uplaćuju se na račun državnog proračuna.

(6) Postupci za naknadu učinjenih troškova uzdržavanja su hitni.«

Članak 36.

U članku 261. stavak 2 mijenja se i glasi:

»(2) Odobrenje centra za socijalnu skrb potrebno je i za poduzimanje postupovnih radnji pred sudom ili drugim državnim tijelom kojima se raspolaže imovinom maloljetnog djeteta.«

Iza stavka 2. dodaju se stavci 3. i 4. koji glase:

»(3) Za sklapanje ugovora između maloljetnog djeteta i fizičkih ili pravnih osoba kojima je predmet raspolaganje budućim imovinskim pravima djeteta u vezi s njegovim športskim, umjetničkim ili sličnim aktivnostima, potrebno je prethodno odobrenje centra za socijalnu skrb. Centar za socijalnu skrb mora, radi dobrobiti djeteta, osobito paziti da se zaštite djetetova imovinska prava i interesi.

(4) Obveze iz ugovora iz stavka 3. ovoga članka mogu trajati najdulje do punoljetnosti djeteta.«

Članak 37.

U članku 264. iza riječi: »će se« dodaju se riječi: »na odgovarajući način«.

Članak 38.

Članak 265. mijenja se i glasi:

»U posebnim parničnim i, kad je to potrebno, izvanparničnim postupcima iz članka 263. stavka 1. ovoga Zakona prvo ročište mora se održati u roku od petnaest dana od dana kad je tužba ili prijedlog primljen u sudu, ako ovim Zakonom nije drukčije određeno.«

Članak 39.

Članak 266. mijenja se i glasi:

»O žalbi protiv odluke donesene u prvostupanjskom postupku u predmetima iz članka 263. stavka 1. ovoga Zakona, sud drugog stupnja dužan je odluku donijeti i otpremiti je u roku od šezdeset dana od dana primitka žalbe.«

Članak 40.

U članku 268. stavku 3. iza riječi: »članka« dodaju se riječi: »na zahtjev protivne stranke ili po službenoj dužnosti«.

Iza stavka 3. dodaje se stavak 4. koji glasi:

»(4) Ako sud stranci iz stavka 1. ovoga članka postavi privremenog zastupnika, neće prekinuti postupak, a ako ga naknadno postavi, nastaviti će prekinuti postupak.«

Članak 41.

U članku 270. stavku 1. riječi: »i u stvarima uzdržavanja maloljetnog djeteta ili djeteta nad kojim roditelji ostvaruju roditeljsku skrb« brišu se.

U članku 270. stavku 3. iza riječi: »odricanja,« dodaju se riječi: »presudu zbog ogluhe«.

Članak 42.

Iza članka 270. dodaje se članak 270.a koji glasi:

»Članak 270.a

(1) U parnicama radi uzdržavanja maloljetno se dijete ili dijete nad kojim roditelji ostvaruju roditeljsku skrb nakon punoljetnosti ne može u parnici kao tužitelj odreći tužbenog zahtjeva, niti može kao tuženik priznati tužbeni zahtjev.

(2) U parnicama radi uzdržavanja protivnik maloljetnog djeteta ili djeteta nad kojim roditelji ostvaruju roditeljsku skrb može se odreći tužbenog zahtjeva, odnosno priznati tužbeni zahtjev.

(3) U parnicama radi uzdržavanja stranke mogu u postupku pred sudom sklopiti sudsku nagodbu.

(4) U postupcima iz stavka 1. i 2. ovoga članka sud je ovlašten utvrđivati i činjenice koje stranke nisu iznijele, a može odlučiti da se dokazuju i činjenice koje su stranke priznale u postupku.«

Članak 43.

U članku 271. dodaje se stavak 2. koji glasi:

»(2) U statusnim parnicama i parnicama radi uzdržavanja nema mirovanja postupka.«

Članak 44.

U članku 273. riječ: »bračnim« zamjenjuje se riječju: »statusnim«.

Članak 45.

Članak 274. mijenja se i glasi:

»(1) Kad centar za socijalnu skrb pokrene postupak u slučajevima u kojima je na to ovlašten ovim Zakonom, on u postupku ima položaj stranke.

(2) Centar za socijalnu skrb može se kao stranka pridružiti postupku koji je pokrenula druga osoba, ako je ovlašten za pokretanje toga postupka.

(3) Centar za socijalnu skrb ovlašten je sudjelovati kao umješlač u postupcima koje nije ovlašten pokrenuti ako je to potrebno radi zaštite prava i interesa stranke koja se nije sposobna sama o njima brinuti, a osobito radi zaštite prava i interesa maloljetnog djeteta ili punoljetnog djeteta nad kojim roditelji ostvaruju roditeljsku skrb.

(4) Kad smatra da je to potrebno, sud će pozvati centar za socijalnu skrb da sudjeluje kao umješlač u postupku koji nije ovlašten pokrenuti i odrediti mu rok u kojem može prijaviti svoje sudjelovanje. Dok ne istekne rok, sud će zastati s postupkom, ali svoje pravo sudjelovanja u postupku centar za socijalnu skrb može koristiti i nakon proteka tog roka.«

Članak 46.

U članku 275. stavak 1. mijenja se i glasi:

»(1) Kad se u postupku pred sudom odlučuje o pravima i dužnostima u odnosima roditelja i maloljetne djece ili punoljetnih osoba koje nisu u stanju same skrbiti o svojim pravima i interesima, sud će uvijek pozvati centar za socijalnu skrb.«

Članak 47.

Članak 276. mijenja se i glasi:

»(1) Kad sudjeluje u postupku prema odredbama članka 274. stavka 3. i 4. te članka 275. ovoga Zakona, centar za socijalnu skrb ovlašten je podnijeti svoj prijedlog i poduzimati druge radnje u postupku radi zaštite prava i interesa maloljetne djece te punoljetnih osoba koje nisu u stanju same skrbiti o svojim pravima i interesima.

(2) Kad sudjeluje u postupku prema odredbama članka 274. stavka 3. i 4. te članka 275. ovoga Zakona, centar za socijalnu skrb ovlašten je iznositi činjenice koje stranke nisu navele, predlagati dokaze i podnositi pravne lijekove.

(3) Svoje sudjelovanje u postupku u slučajevima iz stavka 1. i 2. ovoga članka centar za socijalnu skrb prijavljuje podneskom sudu koji vodi postupak.«

Članak 48.

U članku 277. stavak 1. mijenja se i glasi:

»(1) Sud pred kojim se provodi postupak u slučajevima iz članka 274. stavka 3. i 4. te članka 275. ovoga Zakona pozivat će centar za socijalnu skrb na ročišta i dostavljati mu podneske stranaka i odluke, bez obzira sudjeluje li centar za socijalnu skrb u postupku.«

Članak 49.

Članak 279. mijenja se i glasi:

»(1) Kad centar za socijalnu skrb sudjeluje u postupku kao stranka, na naknadu troškova postupka i njegove dužnosti snanjanja troškova u postupku pred sudom primjenjuju se odredbe Zakona o parničnom postupku koje se odnose na državnog odvjetnika.

(2) Centar za socijalnu skrb sam snosi troškove koje je imao u povodu sudjelovanja u postupcima iz članka 274. stavka 3. i 4. te članka 275. ovoga Zakona.«

Članak 50.

Iza članka 294. dodaje se članak 294.a koji glasi:

»Članak 294.a

Sud može, kad donosi odluku kojom se utvrđuje da brak ne postoji ili se poništava ili razvodi, uzimajući u obzir dobrobit djeteta, odlučiti o susretima i druženju djeteta odnosno posvojenika s maćehom ili očuhom, ako su u trenutku prestanka bračne zajednice živjeli zajedno i brinuli se o djetetu.«

Članak 51.

U članku 304. riječ: »parnicama« zamjenjuje se riječju: »sporovima«.

Članak 52.

U članku 305. stavak 2. mijenja se i glasi:

»(2) Ako ocijeni da je sporazum stranaka iz stavka 1. ovoga članka u skladu s dobrobiti djeteta, sud će dopustiti strankama da sklope sudsku nagodbu.«

Iza stavka 2. dodaje se stavak 3. koji glasi:

»(3) Protiv drugostupanjske odluke o uzdržavanju maloljetnog djeteta ili djeteta nad kojim roditelji ostvaruju roditeljsku skrb nakon punoljetnosti dopuštena je revizija iz članka 382. stavka 2. Zakona o parničnom postupku.«

Članak 53.

Iza članka 305. dodaju se članci 305.a do 305.d koji glase:

»Članak 305.a

(1) U sporovima o uzdržavanju sud će tužbu dostaviti tuženiku na odgovor, osim ako okolnosti pojedinog slučaja ne zahtijevaju da se tuženiku tužba odmah dostavi s pozivom na ročište.

(2) U sporu o uzdržavanju u kojemu je tužitelj maloljetno dijete ili dijete nad kojim roditelji ostvaruju roditeljsku skrb nakon punoljetnosti sud može donijeti presudu zbog ogluhe, presudu zbog izostanka te presudu na temelju priznanja ako ocijeni da je to u skladu s dobrobiti djeteta.

(3) U sporu o uzdržavanju u kojem je tuženik maloljetno dijete ili dijete nad kojim roditelji ostvaruju roditeljsku skrb nakon punoljetnosti sud može donijeti presudu na temelju odricanja ako ocijeni da je to u skladu s dobrobiti djeteta.

Članak 305.b

(1) U sporovima o uzdržavanju u kojemu je tužitelj maloljetno dijete ili dijete nad kojim roditelji ostvaruju roditeljsku skrb nakon punoljetnosti u kojem se tužba nije mogla tuženiku dostaviti na adresi naznačenoj u tužbi, sud će od nadležne policijske uprave zatražiti podatke o adresi tuženika. Podatci se mogu zatražiti i telefonskim putem, o čemu će se sačiniti službena bilješka.

(2) Ako se dostava tužbe ne uspije obaviti ni na adresi koju sud dobije od nadležne policijske uprave, sud će tuženiku bez odgode postaviti privremenog zastupnika.

(3) Smatrat će se da se dostava nije uspjela obaviti ako se nije uspjela obaviti ni prigodom drugog pokušaja prema pravilima Zakona o parničnom postupku o osobnoj dostavi, ili stoga što tuženik ni nakon druge ostavljene obavijesti nije preuzeo pismeno u pošti.

Članak 305.c

- (1) U sporovima o uzdržavanju u kojemu je tužitelj maloljetno dijete ili dijete nad kojim roditelji ostvaruju roditeljsku skrb nakon punoljetnosti sud je dužan već prigodom dostave tužbe tuženiku dostaviti i poziv za prvo ročište.
- (2) Ako se ispune uvjeti za donošenje presude zbog ogluhe ili zbog izostanka, sud će na ročištu iz stavka 1. ovoga članka strankama objaviti presudu te im je uručiti. Odsutnoj stranci se presuda neće dostaviti, već će se objaviti na oglasnoj ploči suda. Smatrat će se da je dostava presude toj stranci obavljena istekom osmoga dana od dana objave na oglasnoj ploči.
- (3) Ako se ne ispune uvjeti za donošenje presude zbog ogluhe, sud će održati ročište iz stavka 1. ovoga članka i, ako odluči to ročište odgoditi, odmah na njemu zakazati novo ročište, na koje se odsutna stranka neće posebno pozivati.
- (4) Ako se na ročištu iz stavka 3. ovoga članka ispune uvjeti za donošenje presude zbog izostanka, sud će donijeti tu presudu, odmah je napisati i uručiti strankama. Odsutnoj stranci se presuda neće dostaviti, već će se objaviti na oglasnoj ploči suda. Smatrat će se da je dostava presude toj stranci obavljena istekom osmoga dana od dana objave na oglasnoj ploči.
- (5) Na način naveden u stavku 3. ovoga članka sud će postupati i prigodom svake naredne odgode ročišta, s time da će na ročištu na kojem će zaključiti glavnu raspravu odrediti ročište za objavu presude.
- (6) Na ročištu za objavu presude sud će je u pravilu strankama i uručiti, a ako do toga ročišta presuda ne bude napisana, na njemu će odrediti posebno ročište za uručenje presude, o kojemu se odsutna stranka neće posebno obavijestiti.
- (7) Stranci koja ne pristupi na ročište za uručenje presude, presuda se neće posebno dostaviti, već će se objaviti na oglasnoj ploči suda. Smatrat će se da je dostava presude toj stranci obavljena istekom osmoga dana od dana objave na oglasnoj ploči.

Članak 305.d

- (1) U sporovima o uzdržavanju u kojima je tužitelj maloljetno dijete ili dijete nad kojim roditelji ostvaruju roditeljsku skrb nakon punoljetnosti sud je dužan već na prvom ročištu, nakon što strankama omogućiti da se o tome izjasne, odnosno, ako to okolnosti slučaja zahtijevaju, i prije toga, neovisno o tome je li se tuženik o tome mogao izjasniti, rješenjem o privremenoj mjeri naložiti tuženiku da tužitelju plaća određeni iznos na ime uzdržavanja za koji ocijeni na temelju navoda u tužbi i priloga uz tužbu, izjava stranaka na ročištu te na njemu izvedenih dokaza da je primjeren.
- (2) Protiv rješenja iz stavka 1. ovoga članka dopuštena je posebna žalba.
- (3) Na temelju rješenja o privremenoj mjeri iz stavka 1. ovoga članka može se tražiti ovrha kao na temelju ovršne isprave.
- (4) Rješenje iz stavka 1. ovoga članka sud može staviti izvan snage ili izmijeniti tijekom prvostupanjskoga postupka. U rješenju kojim će o tome odlučiti sud je dužan odrediti hoće li se i nakon njegova donošenja moći i u kojem iznosu tražiti ovrha radi naplate pojedinih od mjesečnih obroka uzdržavanja na koje je tužitelj stekao pravo na temelju rješenja koje je stavljeno izvan snage ili je izmijenjeno.
- (5) U prvostupanjskoj presudi kojom će prihvatiti zahtjev za uzdržavanje sud može odlučiti da žalba protiv te presude u cijelosti ili djelomice ne odgađa ovrhu i u tom slučaju staviti izvan snage rješenje iz stavka 1. ovoga članka, odnosno može odlučiti da rješenje o privremenoj mjeri ostane na snazi do njezine pravomoćnosti.«

Članak 54.

Članak 350. mijenja se i glasi:

»(1) Sud koji je donio odluku o uzdržavanju maloljetnoga djeteta ili punoljetne osobe nad kojom roditelji ostvaruju roditeljsku skrb ili u postupku pred kojim su stranke sklopile sudsku nagodbu o uzdržavanju tih osoba (članak 305. stavak 2.) pokrenut će i provesti po službenoj dužnosti ovrhu radi naplate uzdržavanja, osim ako je obveznik uzdržavanja u postupku pred njime dao suglasnost iz članka 236. stavka 1. ovoga Zakona.

(2) Sud neće pokrenuti ovrhu iz stavka 1. ovoga članka ni u slučaju ako u roku od petnaest dana od ovršnosti odluke ili nagodbe o uzdržavanju dobije od poslodavca obavijest da mu je dostavljena isprava sa suglasnošću iz članka 236. stavka 1. i 2. ovoga Zakona. Uz tu obavijest treba biti priložena ovjerena kopija isprave sa suglasnošću te ovršne isprave na kojoj se ta suglasnost temelji.«

Članak 55.

Članak 352. mijenja se i glasi:

»(1) Ako roditelj koji je na temelju pravomoćne sudske odluke, privremene mjere radi uzdržavanja ili nagodbe sklopljene pred sudom ili centrom za socijalnu skrb dužan pridonositi za uzdržavanje djeteta, ne udovoljava svojoj obvezi duže od šest mjeseci neprekidno ili ako nije platio za šest mjeseci s prekidima ukupno unutar razdoblja od sedam mjeseci, centar za socijalnu skrb dužan je na prijedlog drugog roditelja ili po službenoj dužnosti, donijeti odluku o privremenom uzdržavanju i u skladu s njom isplaćivati uzdržavanje sve dok roditelj – obveznik uzdržavanja ne počne ponovno udovoljavati svojoj obvezi, u ukupnom trajanju od najdulje tri godine.

(2) Pravo na privremeno uzdržavanje priznaje se s danom podnošenja zahtjeva, odnosno od dana pokretanja postupka po službenoj dužnosti.

(3) Privremeno uzdržavanje određuje se u iznosu od 50% iznosa za uzdržavanje određenog prema članku 232. stavku 4. ovoga Zakona.

(4) Žalba protiv odluke o privremenom uzdržavanju ne odgađa njezinu ovrhu.«

Članak 56.

U članku 355. stavku 2. riječ: »osim« zamjenjuje se riječju: »pored«.

U stavku 4. iza riječi: »djece,« dodaju se riječi: »uz odgovarajuću primjenu odredaba članka 305.d ovoga Zakona«.

Članak 57.

U članku 356. stavku 1. iza riječi: »uzdržavanja,« dodaju se riječi: »ako ovim Zakonom nije drukčije određeno«.

Članak 58.

U članku 358. stavku 1. iza riječi: »može se,« dodaju se riječi: »ako ovim Zakonom nije drukčije određeno«.

Stavak 2. briše se.

Članak 59.

Članak 360. briše se.

PRIJELAZNE I ZAVRŠNE ODREDBE

Članak 60.

Odredba članka 9. ovoga Zakona primjenjuje se i na odnose koji su nastali prije stupanja na snagu ovoga Zakona.

Članak 61.

(1) Ako je prije dana stupanja na snagu ovoga Zakona donesena prvostupanjska odluka suda ili centra za socijalnu skrb u vezi s postupcima uzdržavanja, tijekom daljnjeg postupka primjenjuje se Obiteljski zakon (»Narodne novine«, br. 116/03., 17/04., 136/04.).

(2) Ako poslije stupanja na snagu ovoga Zakona bude poništena ili ukinuta prvostupanjska odluka iz stavka 1. ovoga članka, tijekom daljnjeg postupka primjenjuju se odredbe ovoga Zakona.

Članak 62.

(1) Iznimno od članka 361. stavka 2. Obiteljskog zakona posvojenje s roditeljskim učinkom zasnovano po prijašnjim propisima Republike Hrvatske može se raskinuti sporazumnim prijedlogom posvojitelja i posvojenika uz istodobno zasnivanje posvojenja s pravnim učincima utvrđenim odredbama ovog Zakona.

(2) Prijedlog se može podnijeti samo za života posvojitelja i posvojenika, neovisno o njihovoj životnoj dobi.

(3) Ako su dijete posvojili bračni drugovi, prijedlog iz stavka 1. ovoga članka moraju podnijeti zajedno, neovisno o činjenici da li brak još uvijek postoji.

(4) Ako jedan od posvojitelja nije živ, prijedlog može podnijeti drugi posvojitelj.

(5) Maloljetnog posvojenika u postupku iz stavka 1. ovoga članka zastupa posebni skrbnik. Centar za socijalnu skrb pribavit će od maloljetnog posvojenika starijeg od 12 godina pristanak na raskidanje i zasnivanje novog posvojenja, ako je sposoban shvatiti značenje posvojenja.

(6) Prijedlog iz stavka 1. ovoga članka može se podnijeti do 31. prosinca 2009.

(7) Prijedlog se podnosi nadležnom centru za socijalnu skrb koji je donio odluku o zasnivanju roditeljskog posvojenja. Ako je odluku o zasnivanju roditeljskog posvojenja donijelo nadležno tijelo izvan Republike Hrvatske, prijedlog se podnosi nadležnom centru za socijalnu skrb prema posljednjem zajedničkom prebivalištu posvojitelja i posvojenika.

(8) Odluku iz stavka 1. ovoga članka centar za socijalnu skrb donosi uzimajući u obzir dobrobit posvojenika uz obvezu da se zasnovanim posvojenjem ne zadire u statusna prava koja su nastala kod posvojenika nakon zasnivanja roditeljskog posvojenja.

Članak 63.

Provedbene propise čelnici nadležnih tijela ovlašteni ovim Zakonom dužni su ih donijeti u roku od šest mjeseci od dana stupanja na snagu ovoga Zakona.

Članak 64.

Ovaj Zakon objavit će se u »Narodnim novinama«, a stupa na snagu 1. siječnja 2008.

Klasa: 552-01/07-01/02
Zagreb, 3. listopada 2007.

HRVATSKI SABOR
Predsjednik
Hrvatskoga sabora
Vladimir Šeks, v. r.